

CSIKSZEREDA

KÖZGAZDASÁGI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP

Mejtenk min. en vasárnap.
Egyszeri árak: Egész évre 8 kor. Félévre 4 kor.
Negyedévre 2 kor.

Feladv. szerkesztő:
Dr. Nagy Béni.
Íróvált.

Nyitléri cím: az soronkint 30 filléret közöltnek.
Egyes lap ára 20 fillér.
Hirdetési díjak a legelőbbián számítottak.

Kilátásaink.

Némely tekintetben valamenynyire kioldóító, némely tekintetben pedig se melyenek. A re getez tavaszi és nyáreleji esős ágony gyótrótt, tulontul megfűrszött. A gabonamétek, valamint mőlesfélék érise megkészt, a szőna készítés pedig most folyik legjavában, holott más években ilyenkor régóta tul voltak rajta. A gazdák munkája annyira összehalozódott, hogy a napzámos hiány még egyobb, mint más években. A kivándorlás miatt lépten nyomon siránkoznak s ennek halása alatt az itteni viszonyokkal ismeretlen magyarországok munkásokat kérnek tőlünk, bizonyára abban a hitben és gondolatban, hogy itt munkás kézben igen nagy felesleg van. Természetesen a munkabéreket is erre való tekintettel szabják meg. Pedig hát nálunk minden kivándorlás mellett az az absurd helyzet van régóta, hogy a munkás kézt en állandó hiány van és oly drágák a munkabérek, mint az ország egyetlen vidékén sem.

„CSIKSZEREDA” VÁRÓÁJA.

Konstantinápolyig és vissza.

III. Törökföldön.

(Folytatás.)

Egyik reggel a vezetés tudomásunkra hozta, hogy ma egy nagyobb kirándulás eszünkül a Márvány tengerrel felen lévő Hercegségzetekre. Az eső esendően szált mi miatt a társaság tagjai között egy kis kedvetlenség mutatkozott. Lassankint még is egytől-egyig rászántuk magunkat és a Galata torony mellett lévő földalati vasuton le eszedtünk a tenger partjára. Itt már vá kozott reánk a kirándulás ezéjára kibérelt kisebb négy hajó. A mi elhelyezkedtünk annak vízszintféltétti tetőjén, az eső elállott, a Boszporusról felszakadozott a köd, a nap pedig kísértő és egyszerre a hullámzó hatokban megfő napfény milliónyi esilögőssé kaprázóató látványt nyújtott nekünk.

A legjobb hangulatban és a legkedvezőbb reményekkel kis hajónkkal kibúrtakoztunk az óriási személyes teherszállító

A sok esős és szána termésnek használt. E miatt tehát nines okunk panaszkodni. A gabona féléknek azonban ártott, különösen az u. n. kovér félékben. Ezek termése már a virágzás idején megdőlt, mi miatt kalász teletlen, termésketlen maradt. A soványabb földekben ellenben sokkal jobb termés. Így tehát általagos számítás szerint terményekben közepes évi termésre van kilátásunk. Ez is valami az előbbi évekhez képest, ma silány szonyaink között. Ha aztán valami véletlen istenverése nem ér, legalább arra lehet reményünk, hogy gabonaméteikben behozatalra nem szorulunk. A helyi termés, a helyi szükségletet körülbelül fedezni fogja.

Minden azonban sovány vigasztalás. Népünk az ezelőtti termésketlen esztendő és súlyos sokféle köztehek miatt fűlig el van adósodva.

A pénzütezek nagy pénzűbősége dacára ma is 10—15%-os kamatot fizet. Ha tehát nines urénye, n mes ártása felesleges, a házi szükségletet meghaladó,

hajók tönkelerőlt régi kivezünk a Márvány tengerre.

Elsőző is Haidar Paşa előtt hajók a nyitl tengeren borogyt vetett es ottan a sekely parti víz miatt esonakokom kiszállítottak Kis-Ázsiá partjára. Kisse Lassan holozza meg a dolgot, mert a tengerhez hozza nem szokott ársaság s különösen annak női tagjai bizonyos felökösseggel előfogóssággal bírnak magukat ren az erosen ingó, ringó esonakokra. Mindenké felt, hogy egy kis lüdeg tengeri fürdő könnyen bekövetkeztetik.

Minden felelem ellenére azonban a partra szállítás esonakok, körülbelül nyolcz, tíz ízben egészen rendben történt meg. Az asszonyok természetesen megrohantak éppen a partra levo vasúti állomást, a hol képes levelezőlapokat lehetnek kapni. Rendkívül imponáló nekik az a gondolat, hogy ok most Ázsiából küldhetnek ismerősöknek képes kártyákat. Egy hiszen regótul nem esmált az azokat ársúto jobb üzletet, mint ekkor.

A levelezőlap mania dühögőssének elmultával megbevértünk Kis-Ázsiá belsejéfele elkesztött személyvonat elindulását és aztán gyalyog elindultunk a nagyon közel fekvő angol tenetűre. Mikor ennek kapuján belepünk, úgy éreztek magunkat mintha nyu

termésre homon teremtse elő a drága uszoráig monó kamatok fizetéséhez szükséges pénzt? A kölésön tőke apasztásáról természetesen szó sem lehet, mikor a kamatokra sem telik. Ennek eredet pedig nem lehet egyéb, mint ismét újabb, meg újabb adósság és állandó, fokozatos, kérelhetetlen haladás, illetve súlyedés az anyagi tönk szélére.

Azt mondják, segítsen a dolgon a társadalom maga. Az államnak sem ideje, sem ezéjja, sem arra való pénze, hogy az ilyen dolgokba is segítő kézzel beavatkozzék. Akár, mintha azt mondaná valaki a sántának, békának erejében kiszáradt nyomoréknak: próbájl telkelni járj a saját lábodon!

Mi az társadalom? Nem akarok filozofiai problémákkal foglalkozni. Ezekből még egy éhes ember sem felelt jól, annyi azonban kétségtelen dolog, hogy ez voltaképpen csak a tudósok képzolekben letetik. Hol van ennek léltató szervezete, feje, szeme, karja, lába, füle, hogy hallja az éhes ember nyoszörgőssét, lássa a

zár Europa földből egy darabot kihalása, ide ártóhelyezték volna. A civilizáció felreismertedlen helyege van erre a darabka helyre emuozása. Barnerre tekint a szem, mindent tud, kenyelmet, tisztaságot, esendőségét magadhaz lát. A szakértő kezvél gondozott deli fák, gyönyörű rendben tartott virágszonyegyek, homokkal töltött utak, egyenletesen lenyirt füzepek.

Társ szagunkhoz Konstantinápolyban esatalkozott egy par angol is, kik gyermekek örömmel szabolgáltak a sírok között. Itt is, ott is ismerős nyelvekre akadnak s bizonyos onozottól, büszkeséggel tekintetek reánk, mint mondották volna. Lássátok ez a temető nekünk, itt a mi városunk alusszák örök almutak, a mi hatalmas országunk még az idegenben elhalt fiaitól is nagybékien gondoskodunk, hogy halálukban se zavarja meg profán kéz. Nezzétek ezt a rendet, kenyelmet, tisztaságot és el kell ismeretek, hogy a földképen mindentől mi vagyunk a civilizáció elhaharozói! Mutassatok országotokat határan kívül egy talpalatnyi földet, mely tettek volna. Meg arra sem vagytok képesek, hogy legnagyobb szabadság hőseitöknek, mint II. Rakoczi Ferencz, Berecsényi, Toklaji társaink porait hazatokba visszszállítatok. Elvezétek, hogy idegen földben tiszt

hajok végtelen sorozatát és szükség esetén alkalma, ereje, módja legyen azokon segíteni? Ugy hiszem ezt a jótékony nemtől ez ideig nagyon kevesen látták. Egyes ember még érezheti jótékony kezét, de mikor egy nép s a néppel együtt maga a társadalom is ennyire beteg és nyomorék, az anynyira ajánlott öngyógyítást nehezen fogadtatható.

Ne áltassuk tehát egy pillanatra kedvező kilátás által magunkat, valamint mielőtt se állásunk más. Egy néhány órai tühlet állapot után ismét következik a régi. Szegényesüünk, tehetlenségünk, nyomorúságunk újból egész teljességében feléled.

A segítő kézuok tehát előbb-utóbb, de az államtól kell jönnie. Csak hogy ne legyen az olyan, mint eddig volt. Pusztán, ha nem vált, tott ígéretek raktára, miként például a belháttalan időkre előhozott székely körvasutak kiépítésének kérdése. Ne legyen tovább hasonló sem annak a kínai katonának esetéhez, kinek mellébe nyíl repült, a melynek vége kinyult halálos sebéből. Egy sebeszt rögtön magához hivatott, hogy szörnyű helyzetében segítsen rajta. Ez pedig segítős ezime alatt a legbiggadtabb phlegmával levágta a nyilnak a sehből kiálló részét és a sebet tapasztalva bedugta. A katonának kínjában ordít és szidja a sebeszt: Uram én azért hívtattam, hogy a nyilat kivége, nem pedig, hogy a végét egyszerűen levágja, ezt magam is meg tudtam volna csinálni. A sebeszt erre fejezőlva azt felelte: Haj barátom, én csak külső sebeszettel foglalkozom, tehát dolgomat elvégeztem. A többi belgyógyász dolga, tehát, ha a

nyilat ki is akarod vésztetni, hivass ilyen.

Ha velünk is ez fog történni, a mire az előzmények után számíthatunk — ugy csakugyan nem élünk meg. (y).

A gazdasági alsóbbfoku közoktatásról.

(Folytatás.)

Az alsóbb foku gazdasági oktatás hivatásának és ezzel a falusi nép társadalmi közmiv-lődésének célját legmegfelelőbbnek lettek volna hivatva betölteni a néhai nagyemlékű br. Eötvös József vallás és közoktatásügyi miniszter által koncepcziót négy osztályú gazdasági felsőnépiskolák, melyek a 6 osztályú elemi iskola fölé, hat középfokú iskolai osztály tantervvel voltak tervezve, de mielőtt ez a koncepczió érvényre juthatott volna a mielőtt a falusi elemi iskolák is a törvény által kivont 6 évi folyamatos kiégészültek és kifölültek volna s a feljőző építendő gazdasági felső népiskolák az egy megvett alapon eredményeket mutathattak volna a valóban célzott tantervökkel a közoktatás keretében helytöltő elfoglaltak volna, a velők szemben ugy a nagy közönség, mint a tanügyi vezetés részéről beállott nagy téfajkozatlanság miatt egyenkint megszűntek; a megmaradt egy kettő kinlőlet az kinlőlik maig is. A megmaradtok a rom osztályukká vonattak össze a tantervökök öt középfokú osztályval tétellett egyenlővé.

A faram osztályra való ászvonással természetesen ászvonattott a tananyag és rövidüllett szűvevett azon tantárgyak kerete, melyek az általános közmiv-lődés elméleti alapját képezik a melyek a falusi birtokost a középosztály műveltségi fokához való képességek megszerzésére segítik. Azonban ma összevont és elfelejtett ez-revültekben is messze magosan álló általános képzettséget nyújtanak növendékeknek, mint a földmiv-yes iskolák. Mig a földmiv-yes iskola két évi tanlyama a téli fél évben hetenként összesen összesen 24, a nyári felővben 19 óra elméleti oktatást nyújt növendékeiknek, addig a gazdasági felső népiskola, ugy a téli, mint a nyári felővben összesen 74 heti órában — tehát háromszor annyival is több órában — oktatja növendékeit. Sőt tovább mehetünk

a két intézmény számára érvényes miniszteri tantervek összehasonlításában s ennek eredményül azt találjuk, hogy míg a gazdasági felső népiskolák tanítására a földmiv-yesiskola hetenként 8—12 órát szentel, addig a gazdasági felső népiskolákban pusztán ezen szaktárgyak tanítására hetenként 16—20 óra fordítatik.

Hogy a földmiv-yes iskolák hallgatói talán jobban megtanulhatnak kaszálni, kapálni, szántani és sajátkezükkel dolgozni, azt nem tagadom, mert a gazdasági felső népiskolai növendékek az elméleti oktatás mellett csak a dolátan egy órától estig tartó gazdasági munkákat végezhetik. Szerintem tanítás és tanulás végett a földmiv-yes iskolák gyakorlati elfoglaltasra igen sok és szüksegtelen, a gazdasági felső népiskoláké pedig bőven elég ugyan gyakorlati cél elérésére, melyet el kell érni.

A fennebbiek alapján nem jöhetünk más következtetésre, mint arra, hogy a ma annyiféle elforgatott, annyiféle irányban rendezett-lenül mondhatnánk kapkodóan és ártékesen — kevert gazdasági al-fokú közoktatást egyöntetűvé, kiutatódó és belterjesőbbé kellene tenni. Ezt pedig nem lehet más módon tenni, mint meg kell akadni a közoktatással a társadalmi viszonyokkal s legfőképpen a kis gazdaság igényeivel, mert onkült hozzá térni, öt a társadalom művelt tönnyedjévé tenni nem lehet. A mesterkelt utak és módok öt érzéketlenül hagyják a messze jövővel való kezesgetést rajta nem fog. Szóval olyan iskola kell nekik, mely mellett a közmondással szőva: a káposzta is megmaradjon s a kecske is jól lakjék. Olyan iskolák kellene a kis birtokos osztály gyermekeinek, a melyeket br. Eötvös koncepczió, melyben az általános műveltség megszerzéséhez szükseges elméleti ismeretek mellett, a gazdasági szak- és gyakorlati ismereteket is megszerzésük a növendékek, de amaz iskolák elvégzésével ne szorultjanak számkütblen, hanem tanulmányaikat esetleg tovább folytathassák magasabb fokú iskolákban is, avagy bonyvitványuk és képzettségük alapján boldogulhassanak a gyakorlati életpályáknak különböző fokain s az alsóbb rang hivatalkok pályáján is. Az ilyen foku gazdasági szakiskola célját őri azzal, hogy végzett növendékei bármely életpályára sodortassanak, mindentől és mindenfelől terjesztik a gazdasági szakértelmot. Ha egy ilyen ifjúból tanító, jegyző, falusibíró, esküdt

tan idegenek kezelele őrizze meg számtalokra eláttotok annyira szent porhüvelyeket.

Minket leginkább Guyon Richard grófnak, 1848-iki szabadságharcunk egyik legnagyobb hősenek sírja érdekelte. Két terelőhely ciprusa között megtaláltuk sírcsümlőket és itt elcélkeltek a „Szózatot” és „Hymnust”. Mindenki szakított emlékkül ciprus ágot és azután Schustopol ostrománál 1854-ben elesett angol katonák emlékeit tekintettük meg. Hatalmas granitköből épített piramis alakú munka. Mítatta Viktoria angol királynő az ő dícső emlékkü katonáinak örök emlékezetére.

Ekkor kocsikra álltunk és a türk főurak kastélyai között, melyek többnyire rengeteg nagyságu kertekkel és fölkalkál vannak körülveve, a *Dugurlu helyre* mentünk fel. Innen gyönyörű kilátás van az alatt elterülő Bosporuszra, az európai oldalán elterülő Konstantinápolyra, az Aranyarvra kitérőre.

Mikor az eső itt is áldozni kezdett, ugyanazon uton visszajöttünk a kikötőbe, hajónkra beszálltunk és elindultunk a Hercegszigetek felé.

Valami nagyszerű panorámát nyújt a tengerről e szigetesopori a tenger partjain

lévő veres fideilli villáival, fentebb pedig teljes tavasi pompájában lévő erdőcsögeivel.

Egyik szigeten, hol egy európai kényes lennrel berendelett vendéglőben kitűnő ebéd-elvartak kiszálltunk — és megelédeleltünk. Ebéd után pedig az egész társaság lefegykezettette magát. Virágáras lovaknak pedig a mindenféle szelvény-szobák déli virágokat, rózsákat pár hatosért kosárszámba hordották.

Miután az idő nagyon előre haladt és a szigeten tervelt vett kirándulásokat program szerint nem tarthattuk be, ebéd után újból beszálltunk hajónkra és más uton szelvény-szobák mellett visszakajó-káztunk Konstantinápolyba. Itt közvetlen a Galata hidon szálltunk ki, hol a vezetőség jelezte, hogy valhol Perában tíz óráig ki s nemokosira Stambulból jönni fognak a tiltók. Kiváncsi várakozással állottunk meg tőnör sorokban a hid egyik oldalán és reméltük, hogy most valami ritka, fényes látványban lesz részünk. Hisz annyit hallottunk a Szoehenyi basa által szervezett konstantinápolyi tiltótlóságról. Már előtűntek val a képe, hogy fényes éltzetben, óriási szivattyukkal miképp fog tomboló arab paripák 3 400 ember rohamban átvágtatni a hidon.

Soha ilyen csatlódásban nem volt részünk. Valami gyege sipolás után az ember tömeg szétvált és onnan 2 csoportban 40—50 rangyos ember rohant előre futó lépésben. Félig meddig meztelenek voltak, és a két csoport vitt két darab olyan kézi szivattyút, mint a miőt nálunk kisebb rendű gőzcséplőgépek felszerelésé gyanánt használnak, két csoport pedig vállukra fektetett rudakon két darab olyan hordót, melyeknek úrtartalma egyenkint nem becsültem többre 50 liternél.

A társaságot a furcsa látvány egészen jó kedvre hangolta. Jobbnál jobb és rosszabbnál rosszabb viccek vándorultak szájról szájra. Mindenesetre elegendő volt ahhoz, hogy a díszes tiltótlóságnak látása az napra minden tudás végünkkel kielégítse s többre ne legyen kíváncsiak. Elmentünk vissza az alagúthoz és azon keresztül a vasúton egyenesen szálltunkba. (Folyt. köv.)

Titkos uton ...

Iru: *(Gönlány Alfréd).*

Titkos uton, észrevétlen
Felroplott a nap az égen
Rózsaszírról kis madárka
Rebhen el a fényugyára.

lesz, vagy írrok, postás, vasutas, telekkönyves, pénzügyi hivatalnok, vállalati tisztviselő stb., stb., nehogy senki azt, hogy szerzett gazdasági szakértelmével hasznára nem fog válni azon környezetnek, melyben élni fog. A gazdasági ismereteknek ilyen küsvetett módon való terjesztése nem válnék kárára társadalmunknak. Az csak a gyakorlati életpályán működő ember látja léptenyomon, hogy a gazdasági szakértelm a maga előnyével majdnem minden rangú és rendű életpályáján érvényesülhet. — Ezer száma megy azon hivatalnokok száma a különböző pályákon. kik nagyobb városokon születvén és nővén fel, egy vidéki kis városban, vagy éppen falu helyen kell állást beöltötenek s még csak halvány sejtelmük sincs a falusi nép ügye bájában előforduló gazdasági vagy gazdasági viszonyokról, melyekben pedig sokszor itélőnk, vagy éppen szakvéleményt kell mondanjuk. De ezel szemben ismertem katonatisztot, ki gazdasági akadémiát végzett s szórakozásul a legszébb falkanczákat tartotta s a legszébb csikókat nevelte. Ismertem finanszíviztost, ki gazdasági tanintézetet végzett e állománán szórakozásul gyönyörű szőlőtelepet és gyümölcsöset rendezett be. Ismertem telekkönyves, ki gazdasági tanintézetet végzett s a legszébb fajbaromfi telepet állított be. Ismertem számtalan gazdasági felelőispókat, kik végzett tanító, kik községeikben gyönyörű fajcsoklatot állítottak be a növendékeiket a gyümölcsöstermelésben oly kiváló szakértelművel és buzgóssággal oktatják, hogy községeik egy évtized leforgása alatt gyönyörű gyümölcskertekké lettek.

A fennebbiekből tehát egyikből sem lett hivatalos gazda, mert otthon nem volt mingazdálkodniok; mikor az élet őket más tételre szorította, ott is érvényt szereztek gazdasági szakértelmüknek a maguk és a köz javára és mellett eszszólói, buzgó apostolai maradtak azon ismerteknek mindenütt, a hol csak megfordultak. Itt mellesleg feltehető vetni azt a nehéz problémát is, így ha egy alsóbb fokú gazdasági szakiskola összehangolva volna hozható a középiskolák alsóbb osztályaival, vajon kárára válnék-e az a falusi papnak, a városi mérnöknek, a kórovoznak állatorvosnak, körjegyzőnek, tanítónak vagy más hivatalnoknak, ha némi gazdasági szakismeretei is volnaok? Vajon a körjegyzőnek, a papnak tanítónak legelőleg nem kellene-e gazdasági szakértelmmel bírnia?

Rózsabimbó rózsáagon

Nem fakedt szebb még a nyáron.

Nagy titokban ezt bámulta

Az elrebbendő madárka.

...1. Titkolgattam, rejtegettem

Én is, én is a szerelmem.

Rejtegettem, de hiába!

Eszrevetted, kitalálta...

A bizonyítvány.

Nagy, tizenhét éves leány volt Margit, mikor a negyedik polgári iskolát elvégezte. Minden osztályt kétszer járt a kiaszony, nem akart és nem szeretett tanulni. A negyedik osztályban másodszor is megbukott. Akkor aztán a pótvizsgán azt mondta neki a tanár ur:

— No, maga ugyan a két hónap alatt sem csinált semmit, nem is lesz nagraból semmi, de azért átengedem, mehet az iskola padjáról egyenesen férjhez, isten hírvél.

A pótvizsga után megállt Margit a tanár ur előtt, a ki szemre való, csinos fiatal ember volt. A kiaszony összehajította az

Elég öreg hiba, hogy ezen pályákra is csak egyedül a középiskolai képeket.

Mert az van hátra, hogyha már annyira bele melegedünk a tárgy fontolgatásába, ne álljunk meg az általános körvonalak rajzolásátánál, hanem állapítsuk meg egy alsó fokú gazdasági iskola tantervét. E tanterv megállapításánál minden esetre figyelemmel kell legyünk és számolnunk a fennálló tényleges állapotokkal. Ezen állapotok főgyeemben tartása mellett, mindjárt kimondhatjuk, hogy az oly földmives iskolák, melyek oly központokan vannak, hol végzett növendékeik azon vidék nagyobb gazdaságain elhelyezést nyerhetnek, megtarthatók jelen szervezettükben is, legtennebb az elméleti oktatásra nézve bővítenő ki tantervük. A

többiekkel együtt a gazdasági felelőispóklák és az ezton felállítandó alsó fokú gazdasági oktatásra szánt intézkedések a következő tanterv alapján lennének szervezendők:

Az iskola neve: Gazdasági iskola, mely a 6 osztályú elemi iskolát, vagy két polgári iskolai osztályt végezt, vagy két elvégzősével egyenrangú felvételi vizsgálatot tevő, de minden esetre betöltött 12 éves vagy ennél magasabb kora növendékeket vesz fel. (A laikusabb olvasók tájékozása végett megjegyzem, hogy a közép — vagy polgári iskola — felvételi feltétele csak négy elemi osztály elvégzése.) Az iskola tanfolyama Négy osztály. Az iskola tantervére: Közép iskola hat osztály.

Tanterv a következő:

Gazdasági iskola tanterve.

T a n t á r g y a k	Osztályok heti órái				Heti órák összesen
	I.	II.	III.	IV.	
1. Vallás tan	1	1	1	1	4
2. Magyar nyelv- és irodalom	3	3	3	3	12
3. Mennyiség tan	4	4	4	4	16
4. Természettudományi tárgyak.	2	2	2	2	8
a) állattan	—	—	—	—	2
b) növénytan	—	—	—	—	2
c) földrajz és talajtán	—	—	2	—	2
d) természet tan	2	2	2	—	6
e) földtan	—	—	3	—	3
f) fizika és statisztika	4	3	—	—	7
5. Történelmi tárgyak.	3	—	—	—	3
a) általános történelem	—	3	—	—	3
b) házi történelem	—	—	—	—	2
c) művelődés történelem	—	—	—	2	2
d) alkotmány és jogi-mert	—	—	—	2	2
e) növénytermelés	—	—	—	2	2
f) kertészet	—	2	—	—	2
g) erdőszert (vagy borászat szőlőszert)	—	—	2	—	2
6. Mezőgazdasági tárgyak.	—	1	—	—	4
a) állattenyésztés, állattartás (szarvasmarha, ló, sertés, juh, baromfi és méhtenyésztés)	—	—	2	—	2
b) állatboncz- és élettan alapvonalai	—	—	—	2	2
c) gazdasági élettan	—	—	—	2	2
d) gazdasági könyv-vezetés	—	—	2	—	2
7. Közlendési tárgyak	1	1	1	1	4
a) mezőgazdasági törvények, munkás törvények, helyhatóságjzabálj, rendelotok	1	1	1	1	4
b) tilozlati gyakorlatok	1	1	1	1	4
c) rajzolás	1	1	1	1	4
8. Művészet i tárgyak	2	1	1	1	4
a) szépirás	2	1	1	1	4
b) éneklés	1	1	1	1	4
Összesen	24	25	25	25	99

9. Mezői gazdasági gyakorlatok az iskolai tantervtől szabad órában, melyekre utóbb az elméleti oktatás egy osztáld be, hogy a délutánok legalább két-két osztályban egészben a gazdasági munkákra fordíthatók legyenek.

A növendékek mindennemű gazdasági munkát végreznek és abban részt venni kötelesek.

nem kötelezett tárgyak:

1. Német nyelv.

2. Fa-faragás, gazdasági eszközök ké-

előségese kijavított bizonyítványt és leányt, fitymáló pillantás kíséretében büszkén, daczosan hátravetett fejét, apró darabokra szakította.

Itt van ni! E nélkülem is lesz belőlem valami. Férjhoz pedig akkor megyek, ha jól esik.

Ezzel a fiatal professzor elé dobta az elszakított és összemorzott papírszeleteket.

A tanár állig elpirult és csak ennyit mondott:

— Maga gorombá...

— Tanár ur, Ön nem, felelte epés gúnynyal a leány. Azután kissé megbízezenletette fejcsakját és büszkén kilépkedett a teremből.

Az uton nagyon lassan ment. Gondolkodóba esett. Mégis csak vakmerőség volt tőle, hogy ezt az útközött bizonyítványt elszötepte. Ebből baj lesz. A papa látni akarja majd, hogy javított-e? De mikor? Olyan csunyán vieselet magát. Kigúnyolta, megzúgyonyította és végre is nem maradtott tőle adósa? De most mit mondjon oda haza? Ha megkérdeik: no te vén leány, hol a bizonyítványod? mit feleljen a szigorú öreg urnak.

Mínél közlebb ért lakásukhoz, annál lassabban ment. Alig mert felballagni a lép-

esőkön és keze reszkett, mikor megnyomta a villamos csengtyűt. Bizalmasan, a mindentől szobaleány nyitotta ki az ajtót.

— Itthon van a papa? kérdi Margit szinte suttogó hangon.

De itthon ám s nehezen várja a kiaszonyját. Egy-e bár javított?

Margit sápadtan böllint fejével és behusan szobájába. Alig teszi le kalapját és ernyőjét, újra megjelenik a látóhatáron a szobaleány és szól:

A nagyságos ur hivatja az ön kiaszonyomat.

Margit szíve összeszorul és szédülten tántolyog be atyja komor külsejű szobájába.

Logyan hátra, Margit kiaszony, szól utána a család, majd én a kulcslyuknál hallgatódzni fogok.

A nagy ajtó bezáródik a „vén leány” háta mögött és szemben találja magát apjával.

— Nos, szól az az irószalton mögött, mi történt?

A leány nem felel.

— Javítottál?

Igen.

Hald látom, kéri az atyja a bizonyítványt.

szítés, kosárfonás téli idelutánokon, valamint a gazdasági gyakorlatokból szabad nyári idelutánokon is.

Minden iskola legalább 50 hold birtokkal kell rendelkeznie, melyen a vidék viszonyainak megfelelő mintagazdálkodás folytatandó. Minden iskola körében ifjúsági egyesület és társulategyesület szervezendő, melyeknek a nyelvendékek kötelei tagjai, de azoknak működése és vezetése, a szűkebb igazgatói felügyelet mellett, a tanulók tanácskörébe tartozik. A fennebb körülírt tervtervben felsorolt tantárgyak tanításai terjedelmét és tanmenetét nincs mértékűt fel soroljam és részletezzem. Arra nézve az előző értelmű tájékoztatást nyer a fennebbi táblázat áttekintésével.

Ezen módon és a fenn kifejtett elvek alapján rendezendő az alsó fokú gazdasági oktatástól várom én csak, hogy a tükreki járásnak indult kisbirtokos és középbirtokos osztály gyermekeiből valaha egy életre szóló oktatási pályán fel, megerősítve ez osztályokat és magát a nemzetet. Ha szükség volt — és pedig szükség volt — az ország polgári elemének nevelésére és megerősítésére külön polgári iskolákat, iparos iskolákat, kereskedelmi iskolákat felállítani, úgy vélem, hogy az ország lakosságának még mindig aránytalanul nagy többségét képező gazdasági méltán és nagy joggal megkövetelheti, vagy legalább is megkövetelhetné, hogy az ő igényei is végre valahára kielégítésre kerüljenek olyan rendszeresen szervezett iskolákkal, melyeknek az ő igényei követelnek, mert a mai alsó fokú gazdasági oktatás csak ártalmas és teljesen rendszeres nélkül való.

Teljesen igaz van Darányi miniszternek tehát, mikor azt mondta, hogy „a gazdaság fiai kerlik a földműves iskolákba”. Hogy miért kerlik, arra nézve bőven kifejtettem nézetemet a fennebbiekben. Dicsőrem azt magasztalnom Darányi miniszter ur belső nyilatkozatát! Örömmel teljen, hogy végre akart egy földművelési miniszterünk, ki a gazdasági tanügy bajait is meglátja és azokkal törődik.

Csikszere, 1903. június 10-én.

T. Nagy Imre.

Margit torka összeszorult és alig bírja kimondani a hazugságot:

Után hazafelé elvesszettém.

Az öreg ur felpatant:

Nem igaz, Margit, nem mondod.

Nem hazudok apám.

Bizonyítara nem sikerült a pótvizsga!

De sikerült.

Az öreg ur összerándult homlokát és komoly tekintettel vetett leányára s így szól:

— Ha csak elvesszett, úgy menj és állítsd ki másikat, de addig ne lésszálk.

És Margit ment. Visszaállngott az iskolába. Pedig azokat a csunya falakat már nem akarta vizionlátni többé.

Az igazgató még ott volt. Bement hozzá. Kivételesen roppant alázatos volt a direktor urhoz.

Elvesszettém, kérem, a bizonyítványt, itt hoztam a bélyegzet, szíveskedjék újra kiállítani.

Jó, mondta az igazgató, de rajzold javított-e?

Igen, elégségesre.

Szemelvények Simon Péter, Aszékely kivándorlós című művéből.

A székelyek és a Székelyföld.

(Folytatás)

A székely fürdőkre és gyógyvizekre még visszatérek, a mikor ezek révén és képesen mutatom meg a társadalomnak az egyik módját a székely kivándorlós csökkentésének, a székely nemzet megmentésének.

Egy másik kincs, melyvel az isteni gondviselés Székelyföldet megáldotta, a roppant kiterjedésű havasok és a bennük levő kövér legelők. Az áthalal óserdők borította határhegyek védtek meg az odaszakadt székelységét nemzeti gyermekkorában az ólálkodó ellenség támadásaitól, ezek a hegyek könnyítették később is a honvédelem nagy munkáját és a nagy erdők szolgáltatták a székelynek másfél ezreden át minden tűzél, építő és szerszámhoz való fát. Ezek a páratlan erdők szolgáltatták napjainkban a székelység megmentéséhez egyik legszárabb remény horgonyt. Tölgy-, cser-, gyertyán-, bükk- és nyírfá borítják a hegyek alsóbb rétegeit, míg a felsőbb, magasabb részek fel egészen a boróká és moh birtokalmáig a fenyők különféle családjaik képezik kedvelt hazájukat. Örök hő borította hegyes-csok Székelyföldön nincsenek; nincs is rájuk szükség. De az elősorolt faemek, kivált pedig a fenyőknek óriási példányai, minőkről magyar alföldi ember nem is álmodik, a székely havasokon fel sem tűnek: egy és fél méter átmérőjű és 50—60 méter magas fenyők igen gyakran szállítanak az ottani havasokról a romániai Galacra és onnan a Fekete-Tengerre árbaóznak. Igen sok négyeszőg mértőföldet elborító oly óserdők is vannak, a hová még nem hatolt be emberi láb, ahol még nem hallatszott soha a favágó fejszeapása.

Sok község a faluhoz nem nagyon messze levő s nem igen meredek erdők széleit tudvalevőleg kiirtotta és a nyert területeiből ha nem egyebet, zabföldet csinált. A teljesen szabad és rendezetlen fásítás és legeltetés nagy pusztításokat is vitt véghez az erdőkben, a mit megakadályozandók, élet-

beléptették a megint tulzsigoru és a Székelyföld viszonyaihoz nem való erdőtervényt. De a régi rossz gazdálkodás dacára is Székelyföld még mindig szerfölött gazdag maradt erdőben és legelőben.

Csikvármegye területe pl 4493.22 négyeszőg kilométer tesz; ebből pusztá erdőterület, — ide nem számítva a legelőt — 2920 négyeszőg kilométer, tehát több mint fele az egész területnek.

A többi székely megyékben megközelíti az egész területnek a felét a pusztá erdőség. Ujjabb időkhig csak primitív fűrészművek dolgozták fel a fát; de mióta van egy rövidke székely vasút, a faipar is fellendült egy kissé, és ma már nem egy gözfűrész csinál a törzsből deszkát, zsindelyt stb. De a mi e léren mostanszág történik, ahhoz képest, a mi történelmének, alig kezdete a kezdetnek. Mihelyt kilesznek építve a székely vasút többi vonalait, akkor kiépülnek a kocsi utai s a vasúti állomásoktól az erdős havasokig, és akkor akad bizvást vállalkozó szellem és tőke is hogy értékesítse e földmerek kincseket, melyek évezrek óta várják kihasználásukat az ember által. Az erdőtervény gondoskodik alkalmasint arról, hogy a havasok le ne taroltassanak, koparórk ne létszenek. Azt a szigort, melytől a törvény érzetet az egyes prvarikátorokkal, fokozottabb mértékben kell, hogy alkalmazza ott, ahol egész nagy kiterjedésű erdőestekről van szó.

A magyarországi tőke, illetve társadalom ez irányban is segítségére siethetne a székelynek, a nélkül, hogy valamit kockáztatna. Erről is többet később.

A nagy kiterjedésű havasi kaszálók és legelők az eddiginél észszerűbb használatra és értékesítésre nagyot lendítene a székely marhatenyészésben. Itt mindenekeölt jó kocsintakra van szükség.

A vármegyei tisztviselő.

Ez év tavaszán, május 25-én, a mikor az állami tisztviselők fizetésrendezési javaslata már a közpénzühá azatalán volt, a vármegyei tisztviselői is gyűlésre jöttek Besze Post vármegye székházába.

ten néz, ő pedig himezve, hámozva elmondja jövetele okát. Ez alatt időt ad a fiatal embernek, hogy az összeszozdja magát és mire Margit befejezi mondókáját, a tanár is rendíthetlennék látszik.

Ha a kiesszony összöltepte, én nem állítok ki több bizonyítványt!

Margit tovább könyörög, de a fiatal ember látszólag nem hatja meg a szívörögés. Én a leány összekénclcsolt kézzel suttogja:

— Örökro bánás leszok, kivánjam bárnit.

— No nem hádom...

— Megteszi? kérdi örömtől sugárzó arczezal a leány. Arczában annyi báj, szemében csillogó köny és a fiatal ember megzagadja Margit kezét és úgy sugja feléje, hogy a falak so hallják:

— Igen, egy csokort!

Mit volt tonnie, Margit lefuzette a kiállítás árát, bilborpirta lelt, mikor megöríntette a férfi ajkát, ki ezáltal csak annyit mondott:

— Imádom!

Édes zokogás volt rá a válasz. De a tanár megdöbbenett ez éle lágy, olvatag hangon mondja a leánynak:

E gyűlösen felhozták összes bajukat. Hogy a hány vármegye, annyi fizetés, s egyik másik vármegyében a kisebb tisztviselő fizetése nem ér fel egy állami szolga fizetésével. Hogy a vármegye állami teendőket végez, tehát az állam fizessen a teendőket és pedig úgy, és annyit, hogy a vármegyei tisztviselők az állami tisztviselők fizetési fokozatába jussanak.

Kérdést sem szenved: igazságos és jogos a mozgalom, ám ennél a kérdésnél már az államosság ismétrei jelentkeznek. Mert a vármegyei tisztviselőket az önkormányzati joggal felruházott vármegye törvényhatósági bizottsága választja, az is fizeti az is flügöszti fel, az is eji el. Mi jögen várhatja tehát államosság nélkül a vármegye tisztviselője az államtól, hogy az ő fizetését az rendezze, és valjón jogosult-e az állam az önkormányzat belételeibe ily módon beavatkozni.

Az a gyűlés is belátta, hogy olyan pontozás érkezik, melyen ha kimogy, maga kéri a vármegye államosságát. Nem is ment tovább, hanem hogy helyre hozza a hibát, elhatározta mozgalmát a helygji kormányunk bejelenteni. A bejelentés megtörtént és az akkori kormányelnök válasza is ismertem: „nem voszem jónéven a vármegyei tisztviselők mozgalmát.”

Ez a nyilatkozat, de még inkább a vármegye önkormányzati jogának feltékény örzése arra indította egyik-másik törvényhatósági bizottságot, hogy saját hatáskörében pótdótdt útján rendezze tisztviselőinek fizetését.

Ám mi lesz a többi vármegyékkel, azokkal, a melyek pótdótdt sem képesek kivetni? Ki fog segíteni itt? A felelet világos: az állam, mert ha az állam összes teendőinek elvégzésében részesszévé tette a vármegyét, elvonni azt ezerszerre fontosabb teendőtdt, ezt a munkát fizetnie kell, ennek a munkának elvégzésére módot kell nyújtania. A kormányzati politikának más czéllai vannak, a vármegyei önkormányzat megsziltoztásával állami közigazgatást akar bevezetni. Erre irányult a közigazgatás egyszerűsítése és a megyei pénztáraknak állami kezelés alá vonása.

Ime ma már tulajdon vagyonát sem kezeli a vármegye! A megyei pénztárakat bevonták, a pénztáraknál és számvésdségek-nél alkalmazott tisztviselőket az állam az átvetélnél rendelkezési állapotba helyezte. Valóságos jósdél órszáccsal arra gondoltak ekkor esek a tisztviselők, hogy mihelyt a megyei

— Megbántottam? Nem akartam, Margit. No ne sirjon, látja ezt a kódot, két hély dolgoztam rajta, Önnek adom. De most ne sirjon Margit.

A ledny felpillant zsobkendőjéből és egyszerre megszilnik a zokogás:

— Hízen ez az én arczképem! mondja vizgatólódtdt hangon és könyezzen is nevető szemekkel.

A tanár pedig ráírta a bizonyítványra: „A ma tartott pótvizsgálaton a rajzából kapott elégtelent „jó” osztályzatra javította ki.

Margit újra felemeli tekintetét és hal-kan, csodálkozva kéri:

— Hát nem olégszagos?

— Nem, jóra, felelt kétórtótdtlen a sugárdó arczu tanár.

Margit hírtelen elragadta a bizonyítványt és hazafutott. De a tanár ur elötte ám! és a kinaszony oda hazra a jó kalkulációt atyjától is egy csótdt kapott.

pénzkezelés az állami rendszerbe beilleszke-
dik, ott jót doltdt állami tisztviselők-ké válnak.

Az állam azonban ma már más hurokat pengot. Azt mondja, hogy ezek közül a tisztviselők közül átveszem azokat, a kiket akarok, a többit visszaadom neked tekintetes vármegye, mert a te embereid.

Ám mit csináljon a vármegye a pénz-tárnokkal, ha nincs pénze, mit vele kezel-
tessen, mire használja a számvévót, ha nincs mit számoltasson, mit csináljon a felesleges imokkal. Jobb leczkét sohasem kaphattak a vármegyék tisztviselői. Ime, most már látják, hogy fizetéstik rendezése csak az önkormányzat útján törvényhozással lehetésses. Ne ijgökezzenek az államtól kéri fizetésük rendezését, mert a lex Szapárynak végrehajtására készen áll az ut s ha az állami akarat meg nem törik a törvényhozáson, a Szent-István alkotta nemzeti vármegyét porroz, francia vagy osztrák államossítót rendszer váltja fel.

Ennek az országnak ereje a nemzeti vármegyéken fekdtdt a multban, a jövőben pedig ezen épüldt fel a nagy Magyarország. De még az sem kérdése, hogy az új rendszernek ezer meg ezer vármegyei tisztviselő lesz az áldozata.

Szemelvények „Az erdélyi törvényhozás irány eszméi Bethlen Gábor fejedelemisége alatt” cz. p. munkából.

Irtá: É. Z.

Az emberiség történeto az eszmék küldölméből áll, mert a természet adta fejlődés és ennek folytonossága újabb és újabb eszméket teremt, a melyek a küzdelem fonaldt felveszik, érlelik az emberiséget s midőn az új eszmék érett talajra találtak, kitörnek esetleg rombolnak, de diadalra jutnak s lesujtják az elkorhadtdt elveket.

Minden nagyobb átalakulás, a világtör-
ténelem tanúsága szerint eszmékhez fűzödik: olyan eszmékhez a melyek az emberiség alkotta áldadalmi és társadalmi rendet átalakítják, új formát kölcsönöznek annak.

A XVI. és XVII-ik század világtörté-
neti átalakulása is eszmékhez, a reformáció eszméihez fűzödik, és ezek termékeny talajra is találtak Nyugat-Európa államaiban.

A róm. kath. egyház századok alatt nemcsak a szellemi, hanem az anyagi hatalom birtokában is jutott és ennek következménye az lett, hogy a papaság és a papaság nem elégedett meg a vallásosság terén való mitködsével, hanem az államok politikai tevékenységében is szerepet kívánt magának. Az egyháznak sikerült is ez a czélja: ki-váltképpen a pápai hatalom, a mely az anyagi javaknak mesés öszszegével rendelkezett, Nyugat-Európa állami és társadalmi életére, szabad tevékenységére káros hatásu nyomást gyakorolt.

A papaságnak tulságos elvilágiasodás, az összes érdekek nagymértvű visszaelöcskre vezettek az egyház papijai között.

A zültdt kor állapotokhoz a humanis-
taik mitködsé is hozzá járult, mert ezek irdadalmukban felvettek a harozt a scholastikus theologusokkal. — A szellemi harc következtében az egyházi botrányos állapotok, a visszaelöcs napvilágot láttak a így az egyház iránti ellenszenv általános lett Nyugat-Európa államaiban.

Az általános ellenszenv, a reformatív elorjedséssre termékeny talajt készített elő.

A forrongó kodályok között Luther a XVI-ik század első negyedében dobta be a

szikrát avval, hogy nyíltan támadta meg az egyházi rendszeret, a kimondotta, hogy a hitnek a belátása nem kiváltáságos joga a papaságnak.

Már ekkor bomladoztak az állami, tár-
sadalmi és érkölesi élet kötdelkei, s az általános forogás erőt vett magának, mert kitört a küzdelem Luther tanaiért.

A nemzetok vallási tekintetben meg-
oszlanak, az öszszetartás érzete annyira gyöb-
gült, hogy a veszedelmeselőre nyomuló török hadsereg, mely a nyugati-civilizáció keleti határát, Magyarországot 1526-ba hatalomba jötte, sem foglalkoztatta Nyugat-Európa lábzan levő államaival.

A mohácsi véssz nem a reformatív kez-
detének tulajdonított, mert a török Magyarországnban egy önmagával meghasonlott nem-
zetre talált. — világos tanulságúal annak, hogy mire vezet, ha az országban az egyet-
értés hiányzik, mert hiányzott Magyarországn az állami lét szervezőtétének minden feltétele már a reformáció előtdt, hanem igen is a reformatív okozta politikai és vallási bomlások következtében lebilincseltdt Nyugat-Európa behunyt szemmel nézte ölegetés külfelcselödmét és maga a Habsburg dynastia a melynek leginkább érdekében lett volna a török hatalom megsemmisítése, ennek keresztülviteléért alig tehetett valamit.

Az uralkodó házak érdekei megbéni-
tötták az államok létfontartó szövetségét, s így állott elő éppen a reformáció idejében Nyugat-Európa kedvezőtlen külügyi helyzete a török hatalom hódításával szemben.

Magyarországn a mohácsi véssz után a kettészakadás folytán, a kettős király vá-
lasztás következett be.

Az ellen királyoknak vagy nem volt módjukban megakadályozni, vagy elnézték a reformáció terjedését főuraink körében.

Az idegen uralom ellen a függetlenség, a politikai és vallás szabadság eszméivel küzdött a nemzeti visszahatas és a küzdelem orodménye Magyarország szétátdaralolása lett, a melyből a nyugati rész maradt haburgji Ferdinándnak, az ország széss lelle a török birtokában volt, Szapolyai János mint nemzeti király Erdélyt mint vajdaságot uralta.

Igy a flaburgok város politikája, nyugat-európai hegemónia föltétlen birtok-
lásra nem teljesülhetett.

V. Károly Ferdinándot nem segíthette s a török is nyugodtan végezthette támadásait haburgji Ferdinánd országá ellen.

Az ördögországot kereső Erdély már ekkor Magyarország romjaiból mint független erdélyi vajdaság kiemelkedik s kép-
viesli a magyar állam eszmét.

Az erdélyi vajdaság Szapolyai János halála után fiúra János Zsigmondra maradt, a ki csak úgy nyervehette el és tarthatta meg magának, hogy Frater György, mint a kis-korú János Zsigmond gyánja, ügyességövel és sokoldalú tehetségével ellenfeleit kijá-
szotta, mert sikerült neki 1542-ben Tördára országgyűlést egybe hívni, a melyen az örd-
ály erdélyi fejedelemiség legfontosabb alap-
tételt, hogy a három nemzetiség között, a mely Erdélynek lakosságát képezte, véd és daczszövetség kötésük, egyszéssen törvényben juttatni kifejezésre: „Isten kegyelméből meg egyeztet mind a három nemzet, a béke kölesésös Ápolásában, az ország ügyeinek közakurattal, közös tanácsval és egyet-
értéssel intézésében is a helytartó ur (Frater György) irányában követendő engedelmes-
ségben az ország szabadsága és régi szokása értelmében.” (Foly. köv.)

H I R E K.

Eszkívő. Folyó hó 14-én tartotta esküvőjét dr. Nagy Jenő eszicszentmártoni ügyvéd, helybeli Pap Demokos kir. főmérnök kedves és bájos leányával Marikával. A polgári késtést Dr. Ufalusi Jenő polgármester vezette. Tanúk voltak báró Rudnyánszky József főrendiházi jegyző és Dapsi Frigyes kir. örömmester. Az egyházi szertartást végezte után a fényes esküvőt gazdag lakoma követte a melyen számos poliharközömben éltek a boldog ifjú párt és az örömszármak. Részünkről mi is színté párvól kívánunk szerencsét a boldog ifjú párnak.

A csikszeredai iparos ifjusági önképzőkör mulatsága. Mint értesülünk a csikszeredai iparos ifjusági önképzőkör ma napon tartandó nyári multságának esti folytatása nem a kör helyiségében, hanem a „Kossuth” szálló tánctermében tartatik. A menyiből pedig az idő nem kedvezne, az este a Szentfolyón tervezett nappali multság elmarad és csak is este 8 órától kezdődőleg az előbb említett szállóban tisztán táncszelty lesz.

A **Góterhalte** férle. A székelyudvarhelyi er. ref. egyházközség presbyteriuma a hó 12-én tartott ülésében egyhangúlag elhatározta, hogy a közkezen forgó erdőlyi ev. ref. egyházi Énekes könyvből a Góterhaltét törltetni óhajtja a cizárat illetékes helyen a kellő lépéseket megteszi.

108 gyakorakjelölti állásra hirdet pályázatot a kolozsvári m. kir. posta-távírda és távbeszélő igazgatóság. Ezen állásokra az 1883. évi 1-6 törvények 14. k. § a értelmében azok pályázhatnak, akik középiskolát, vagy ezzel egyenrangú más tanintézetet érettség vizsgával sikeresen elvégeztek. 18. k. életévüket betöltötték és magyar állampolgárok. A pályázókra né és születési, orvosi erkölcsi és iskolai bizonyítványokkal bírózért kérvények, a már közszolgálatban állók által pedig az illető főszolgabíró vagy polgármester utján folyó évi július hó 31-éig eszerint, ahol alkalmaztatást óhajtának nyerni a budapesti, kassai, kolozsvári, nagyvárad,

pécsei, pozsonyi, soproni, temesvári, vagy zágrábi posta és távírdai igazgatóságokhoz nyújtandók be.

Az öretségizett ifjak figyelmébe. A budapesti „Bölcsész-találások Segítő Egyesülete” erkölcsi kötelességet vett feljeleni, midőn az elmúlt tanévben öretségizett ifjak tudomására hozza, hogy a bölcsészek száma az utóbbi öt év alatt mily arányban növekedett. 1908—09-ben volt 781, 1899—1900-ban 800, 1900—01-ben 1021, 1901—02-ben 111. 1902—03-ban 1382 rendes és redkivüli hallgató. Ha tekintetbe vesszük ezzel szemben a tanári szükségletet, szomorúan kell tapasztalunk, hogy roppant aránytalan a mozgóló sedelt tanári állások és végzett tanárok száma. A végzett tanárok száma oly nagy, hogy az állam tíz év alatt sem tudja elhelyezni. Jóllehet a köznevelés közvetve egyedül a bölcsészek segítő egyesülete végzi, még sem képes a tagok anyagi helyzetén még az egyetemen sem segíteni. Ezek és hasonló ügyekben vételei harati szerzőkkel és jóakarattal küti münködők zsevére, kik a bölcsészeti pályára lépni akarnak.

Nagy tűz. Kézdivásárhely szomszédóságában lévő Híhly nevű községben f. hó 13-én órási tűzvész pusztított. A római katolikus templomtól baloktalon fekvő egész sor ház az összes melléképületekkel együtt porrá égett. A leégett lakóházak és gazdasági épületek száma megközelíti a százat. A kár jelentékeny. Csak igen kevés ház van biztosítva.

Zeneestélyek. Rádaj Béni József és fia Árpád székelykeresztúri karmesterek 12 tagu ujjonnan szervezett bandájukkal ezélt pár nappal a „Kossuth” szállóban, tegnap csikszeredai fútlón igen élvezetes zeneestélyeket rendeztek. Tudomásunk szerint városunkban fognak maradni minden este tartanak koncerteket. Felhívjuk ugy városunk, valamint a vidéki közönség b. figyelmét e kitünő zenekarra, mely bármely nagy városi zenekarral kiálljja a versenyt.

Fülvételi értesítés a székelyudvarhelyi m. kir. állami kö- és agráripari szakiskolába. Cél: négyéves tanfolyam alatt a tanulókat gyakorlatilag képzett, elméletileg művelt

iparosokká neveli. Rendes tanulóul felvétetnek a) a kik legalább 2 középiskolai vagy 6 népiiskolai osztályt végeztek, esetleg a tanoncziskolát 3 éven át jó sikerrel látogatták, b) a kik 12 éves kort elérték és ép egészséges kifejtett testalkattal bírnak. A felvételi folyamodványhoz csatolandók: a) keresztleve, b) iskolai bizonyítvány, c) az atya vagy gyám kötelező nyilatkozata, arról, hogy a felvett ifjú a szakiskola IV. évfolyamát teljesen bevégezi, d) orvosi és ujjraoltnai bizonyítvány. A tanítás teljesen díjmentes. Műhely-biztosíték ezimén 6 korona az intéző pénztárába befizetendő. Szegénysorsu, de jó magaviseletű és szorgalmas tanulóik egész vagy fél osztályban részesülnek, ha ha szegénységüket hitelen igazolják. Az intézőtől kapcsolatosan internatus áll fenn, a melyben a nem ösztöndíjas tanulóik az idő szerint havi 15 korona 98 fillért fizetnek. A felvételi, illetőleg ösztöndíj iránti kérvények az intéző felügyelő bizottsághoz címmezve, legkésőbb f. év augusztus hó 10-ig az igazgatósághoz nyújtandók be. Egyébben az iskolai évi értesítője nyújt tájékoztatást, a melyet az intéző igazgatóság kívánatra készséggel küld meg az érdeklődőknek. Székelyudvarhely, 1903. június hóban. Az igazgatóság.

A **„Zemlé Magyarországi”** zongora és hegedő zenemű folyóirat most megjelent X. évfolyam 14 ik füzeté a következő szép zeneműjdonásokkal közli. I. Hetényi (Heidelberg) Albert „Szerelem juhásznak a ir a furulyája.” II. Hetényi (Heidelberg) Albert „S e j hej, ha kinyergyek” magyar dalokat. III. Garai (Geiger) Mór „Vadászringő” az „Udvári kulandó” operettéből. IV. Gaál Ferenc „Gyászhangok” Drága királynő halálára, Drága királynő kedvének dalának felhasználásával. Ily gazdag tartalommal jelenik meg a folyóirat minden egyes füzeté. Évenként 24 füzet mind-n füzet 8—12 oldal zenetartalommal a legjobban megválasztott kivilő sikerül újdonságokból összeállítva jelenik meg. Előfizetési ára egész évre 24 füzetre 12 kor félve 6 kor. Előfizetheti a most meginduló III. évfolyadra valamint az előző évfolyadokra is a „Zemlé Magyarországi” (KlöknerÉde) zenemű kiadóhivatalában Budapest, v. III. József-kört 22. 24. honnan minden nyomtatásban megjelent zenemű a legjobban megszerezhető.

ALBERTFY és THEIL

műszaki és építkezési anyagok üzlete, cement- és asphalt iparvállalat
Brassó, Kapu-utca 50. szám.

Elvállalnak minden a cement- és asphalt-ipar szakmában tartozó munkálatokat, azymint: csatornázásokat, hidak, átvezetők, medenczék, szökőkutak, nedves falak gyökerezéséről tételt, új építkezéseknél az alapfalak asphaltal való bevonását, épületek teljes beüvezését elsőrendű üvegablával, valamint teljes fürdőszobák berendezését olyan helyt is, a hol nincsen vízvezeték és közvetlen a kútból kell a vizet venni, jóállású és legutánosabb árak mellett.

Állandó raktár:

Építkezési czikkokban:

Asphalt tetőpép, elszigetelő lemez és asphalt, földélpapír, Carbolinum fagomb ellen, tizmentes anyagból készült tűzállóteglák és a vakolat (ehamote) valamint csövek különféle átméreteiben, ugyanily csövek csomósított cementből is díszes keramit, cement- és porcellánlapok padlások és faburkolatoknak, üvegablák épületek és kirkatok részére, portland- és román-cement gyps, mennyezet nádfalon nagyban és kicsinyben.

Műszaki czikkokban:

Viz-, szesz-, és bőrlümlök gumiból és kenderből, gummi gyűrűk, zsinorok gömbölyű- és nyúgyszögben, sűrítés czélokra vízmentes ponyvák és tukarók, kenderhevederek, usbeat- és gummilemezok, réteg- és csapgyűfémek, elsőrendű géphajtó szjak bőrből, vrnró- és kötőszjak, üveg olajzó és kenő szelenczék sűrített kenőcsahöz, különféle gépoljak és gépszakok.

Sz. 8618 - 908.

tjkvi.

Árverési hirdetmény kivonat.

A csikszeredai kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közbíró tiszti, hogy a háromszéki szesztermelők egyesülte végrehajtásának Kőszegi Bóniám csikszentléleki lakó végrehajtást szenvedő ellen 1285 kor. 20 fill. töse es far. iránti végrehajtási ügyében a csikszeredai kir. törvényszék területén lévő Csikszentlélek község határában lévő a csikszentléleki 7 sz. tjkvben A. f. 1. rend. 11. hrsz. a kőre 7 korona, 24. számú 31/1. hrsz. kőre 12 korona, 28. rend. 249. 260. hrsz. belsőrege és kőre 336 korona, 4. rend. 266. hrsz. kőre 3 korona, 5. rend. 218/2. hrsz. kőre 4 korona, 6. rend. 278/1. hrsz. kőre 1 korona, 7. rend. 336. hrsz. kőre 4 korona 8. rend. 388/2. hrsz. kőre 10 korona, 9. rend. 597/2. hrsz. kőre 3 kor. 10. rend. 554. hrsz. kőre 11 kor. 11. rend. 623. hrsz. szántóra 2 kor. 12. rend. 657. hrsz. szántóra 18 korona, 13. rend. 769. hrsz. szántóra 8 korona, 14. rend. 1337/1. hrsz. kaszálóra 2 korona 15. rend. 1356/2. hrsz. kaszálóra 9 korona 17. rend. 159b. hrsz. szántóra 10 korona, 18. rend. 1692., 1693. hrsz. szántóra 7 korona, 19. rend. 1675. hrsz. szántóra 21 korona, 20. rend. 1821. hrsz. szántóra 5 korona, 21. rend. 1846. hrsz. szántóra 22 korona, 22. rend. 1849. hrsz. szántóra 5 korona, 23. rend. 1859. hrsz. szántóra 5 kor. 25. rend. 1890/1. hrsz. szántóra 3 korona, 26. rend. 2350. hrsz. szántóra 4 korona, 28. rend. 4277. hrsz. szántóra 9 korona, 29. rend. 4300. hrsz. szántóra 9 korona, 30. rend. 4537. hrsz. szántóra 4 korona, 31. rend. 4577. hrsz. szántóra 3 korona, 32. rend. 4614. hrsz. szántóra 6 korona, 33. rend. 4626/1. hrsz. szántóra 7 korona, 34. rend. 4657. hrsz. szántóra 5 korona, 35. rend. 4041. hrsz. szántóra 3 korona, 36. rend. 4654/1. hrsz. szántóra 13 korona, 38. rend. 4789/2. hrsz. szántóra 3 korona, 40. rend. 1348. hrsz. kaszálóra 13 korona, 41. rend. 1832/1. hrsz. kaszálóra 3 korona. Kéiáltási árban és pedig az 1881. évi LX. t.-cz. 156 §-a értelmében nem csak végrehajtást szenvedett, hanem a Szécs Istvánné szül. Kőszegi Károlyné, Kőszegi Brigitta, kiskoru, Mihály Lajos, Mihály Lajosné szül. Kőszegi Brigitta, Kőszegi Berta kiskoru és Kőszegi Berta kiskoru tártulajdonosok nevében a f. járandóságok is a így az ingatlanok egészére a csikszentléleki 238. számú tjkvben A. f. 1. rend. 4474/2. hrsz. a szántóra 20 koron 2. rend. 2408/2. hrsz. szántóra 9 korona kéiáltási árban és pedig nemcsak végrehajtást szenvedett hanem a Ficz Mária tártulajdonos jutalékára is a így az ingatlanok egészére a csikszentléleki 788. számú tjkvben A. f. 31/2. hrsz. a kőre 8 korona kéiáltási árban elrendelte és hogy a fent megjelölt ingatlanok az 1903 augusztus hó 8-ik napjának d. e. 9 órákor Csikszentlélek község bászánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kéiáltási áron alul is eladtni fogunk.

Árverezési szándékozik tartóznak az ingatlanok becserének 109/0-át közszépízen vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november hó 1-én 3338. szám alatt kelt n. kir. igazságügy miniszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadék képe értékpapírban a kitudó. kezelhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átsegállatni.

A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Csikszeredán, 1903. június hó 20-án.
Hecző Béla
kir. törvénzék bírói.

Megérkeztek
Kövér Györgyhöz
a
kereparok és felszerelések.

FILO KÁROLY-né

temetkezési intézete Csikszeredában.

Ajánlja az előforduló halálosetek alkalomára díszn berendezett raktárát, mindennemű és tajtáru fa- és ércz utánzatu koporsóit, légmentes és elzárható

ÉRCZ KOPORSÓIT.

Nagy választék sirkoszorukban és szallagokban, szóval mindennemű czikkekbén, mely a temetéshez szükséges.

Továbbá tudomására kívánom hozni a n. é. közönségnek, hogy miután a legelső gyárakkal léptem összekötésbe, azon helyzetbe vagyok, hogy a legjutányosabb árakban képes vagyok minlent számítani, úgy hogy a versenyképesség felülmúlhatatlan, mivel fizetem saját házámban van, sem bolti lét, sem kiszolgálásért nem fizetek, saját magam szolgálók ki vevőimnek, saját gyászokcim van, melyet 50 koron vásárlásnál csekély díjért beszáto rendelkezésre.

Ravalalozást, díszítést is a legjutányosabban számíto. Segédkezem a hullá szükséges elhelyezésében is.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, vagyok kézz szolgálattal

Filó Karolyné.**Figyelemre méltó!**

Bátor vagyok a nagyérdemű közönség beceses bizalmához fordulni mostan is ép úgy mind az előtt és kérvő beceses pártfogásukkal megtisztelni.

Üzletemben minden árut a legelső kézből szerzek be és így mindig a legújabb és legjobb árut árusítok azzal az elvvel, hogy „kevés haszon, nagy forgalom“ élénkíti az üzletet.

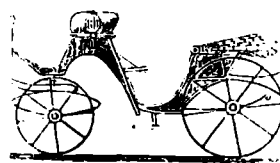
Becses pártfogásukat kérvő, maradok

alázatos tisztelettel

Székelyhidv Sándor,

női- és férfi divat-üzlete, Csikszereda.

(Üzletom a Hutior szállodával szemben).

László Lőrincz

kovács,

kerekes, nyerges- és kocsifonyező műhelye
Csikszereda, Vár utca 230. sz.

Bátor vagyok a nagyérdemű közönség beceses figyelmét felhívni

kovács, kerekes, nyerges és kocsifonyező

műhelyemre, mely már 18 éve, hogy fenn áll a helybeli piacon.

Nem tres reklamákkal akarom jó hírnevemet megalapítani hanem utólrhetetlen, mindengényt kielégítő munkával, elvállalok mindennemű fent jelzett szakmába vágó munkát valamint javításokat. Hogy minden nemű készítmény hazánkban bármely helyen megálja helyét, a mellett bizonyít ama körülmény, hogy már éremmel kéi izben voltam kitüntetve. A mélyen tisztelt közönség pártfogását kérvő

maradok alázatos tisztelettel

László Lőrincz Csikszereda.

Allandó butor kiállítás az I. emeleten.

Alapítatlan
1880.

Alapítatlan
1880

KÖPÉR.

Első butor és kárpitos kivitelű üzlet Brassó kapu-utca 48 sz.

Van szerencsém Csikszereda város és vidéke nagyérdemű közönségének becses figyelmét felhívni az

Első butor és kárpitos kivitelű üzletemre

Allandó és dusan felszerelt butor raktar, Szőnyegek, tükrök és képek a legczél- u m. barok és ó-nemet halászobák, ebéd- szerűbbtől a legdiszesebb kivitelig ju- lók, szalon és garco lakas berendezések. tanyos arak mellett.

Kárpitos és díszítő munkák házon kívül is eszközöltetnek. Butorok csomagolása es szállítása elvállaltatik.

Renkivül olcsó árak mellett.

Egyen hágy forgalom kevés haszon.

Videki megrendelesek legpontosabban eszközöletnek.

KÖNYVNYOMDA és KÖNYVKERESKEDES.

MŰVEK, FOLYÓIRATOK
ÉS FALRAGASZ K

KÖRLEVELEK, NYUGTÁK
ÉS ÁRJEGYZÉKEK

ÜZLETI KÖNYVEK

KITŰNŐ FEHÉR és FOGALMI
PAPIROK

NAGY VÁLASZTÉK
IMAKÖNYVEK OLVASÓKBAN

VIDÉKI RENDELMÉNYEK A LEGNAGYOBB
PONTOSSÁGGAL ESZKÖZÖLTETNEK

GYÖNÖS ÉS TÁRSA, CSIKSZEREDÁBAN.

RAKTÁRON TARTUNK ÖGYVÉDI, LEKÉSZÉLÉ.
ISKOLAI NYOMTATVÁNYOKAT.

ÜZLETI LEVELEK

ELJEGYZÉSI ÉS ESKŰVŐI
MEGHÍVÓK

NEVKÁRTYÁK

A LEGSZEBB ÉS LEGOLCSÓBB
LEVELEZŐLAPOK KAPHATÓK

NAGY VÁLASZTÉK LEVELEZŐLAPOK
HÍRSZÍVEK, PEC-ÉTVIASZORBAN

A CSIKSZEREDA KIADÓHIVATALA.

HAZAI IPAR FEJLESZTÉS!

Szíves tudomásul!

Van szerencsém nagybecstű megrendelőim és a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, hogy a tavaszi és nyári időnyre szóló legfinomabb minőségű valódi

gyapju és kangara

szöveteket beszereztem és ez által atöb a kellemes helyzetbe vagyok, hogy nagybecstű megrendelőimet kiválóanuk szerint a legjobban kiszolgálhatom.

Ugy szintén mindennemű férfi-szabó kellékeket eladásra is raktáron tartok.

Tehát mielőtt becses megrendelőimnek eddigi szíves pártfogásukért köszönetet mondanék, egyuttal kérem, hogy irintam tannisított pártfogásukat a nagyérdemű közönséggel együtt lementaranni szíveskedjenek és becses megrendeléseikkal szerencsétleni méltóztatassanak, melyek után vagyok szolgáltatásra kész, Csikszeredán, 1903. márczius hóban

Dóczy János, férfi-szabó,

Hákdery-utca 358. szám, (Fajtház).

JÓ MUNKÁI!

PONTOS KISZOLGÁLTÁSI!

BECSÜLET ÉS SZORGALOM!

Nyomatott a kiadóhivatalos Gyönös és Társa könyvnyomdájában, Csikszeredában.